

KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE

KOMENTARJI

S. M. Loyen piše v "Radniškem Glasniku" o velikanskem uspehu vseslovenskega kongresa, ki se je vršil 3. dec. v Pittsburghu.

To je Loyen kajpada kar tako zapisal. Kajti isti komunistični vodja Loyen piše v istem "Radniškem Glasniku" o "hrvatski fronti", ki je v bistvu naperjena proti slovenski "srbski fronti".

Namen kongresa je boj za "neodvisno Ukrajinu". Slovaki so storiли kolikor so mogli za rušenje "slovenske sloge", in znano je, da Poljaki ne zamude nobene prilike za sejanje mržnje proti Čehom.

Tudi v Ljubljani so odprli nekak "kulturni vrt". Je to "gaj zaslužnih mož", Slavje je vodil župan Adlešič in kulturno gredo pa blagoslovil kanonik dr. Tomaž Klinar.

Po mariborski "Delavski Politiki" cenzorjevin svinčnik neusmiljeno brodi. Usmilil pa se je v nji sledeče novice, ki tudi prikazuje "slovensko slovo": "Von s Čehouni!"

Nekateri pristaši svobode tiska so prav takšni, kakor nacija. Bogneđaj, da bi smel njih kdo ozmerjati ali vsaj malo zbosti.

SLOVENSKE IN ANGLEŠKE KNJIGE

Največja slovenska knjigarna v Zed. državah

Pišite po cenik PROLETARCU

2301 S. Lawndale Ave., Chicago

jih par izmed njih (ob prazničkih) izide še štirikrat na teden. A Hrvati, ki so imeli v Ameriki samo enega, so se tega izgubili.

V Pensilvaniji so mi pravili, da je urednik "G. N." Janez Trček postal šibkega zdravja. Ne poznava se osebno — morda sva si izmenjala kvečjemu par besed — vseeno, želim, da se utrdi in ropota dalje kot urednik in kot Peter Zgaga.

V Kirkland Laku v Kanadi imajo pevski zbor "Triglav". Poročevalec v "G. N." piše, da je ves preosnovan in da se mu vesled tega obeta v letu 1939 velik napredek, posebno še, ker je na prošli Božič pel v irski cerkvi lepe cerkvene pesmi.

Adam Sudetić v Detroitu je izdal brošuro, v kateri pravi, da je rešitev našega "troimnega naroda" v zgraditvi skupnega doma. Bolj umestna bi bila brošura o zgodovini jugoslovenskega delavskega doma, ki je stal mnogo mnogo "moralno in gmočno".

Michael Pleshe v Pittsburghu, ki je bil večni v gl. odboru SNPJ, zdaj pa je uposlen v gl. uradu HBZ, se je naveličal "sami biti". Korajžjo ima in to pomeni, da našega "troimnega naroda" še dolgo ne bo konec. Čestitamo! — K. T.

Zložljive jaslice, ki jih je v svrhu kulture prodajal Amerikanski Slovenec, so pošle pred božidom. Second hand jih dobite pri onih, ki jih nič več ne rabijo v svojih kotih.

Špela Potovčen ni tako slaba kakor smatra kritik iz Minnesote. Dajmo ji "čeneč". Morda več ve kakor mislimo, zato naj le še pripoveduje. — Cicero.

Zdaj, ko je zadnja volilna kampanja že več tednov pozabljena, so listi spet vsi polni pretakanja solza za delavske pravice, posebno seveda še tisti listi, ki so delavski razen kadar ni volilne kampanje. — Pika.

"Ameriška Domovina" je za zadnje praznike spet izšla v zelo povečanem obsegu, ampak ne več v svetovni izdaji, kot prejšnja leta. V svoji skromnosti pa vendar priznava, "da ona ni samo najbolj obsežen slovenski list v Ameriki, pač pa tudi najbolj zanimiv, kar se originalnega berila tiče."

Stroji odpravljajo službe Zvočni filmi, "električni rekord" muzike po radiu in razni drugi tehnični pripomočki vrše v Zed. državah delo, ki bi ga inšče opravljalo par sto tisoč ljudi.

BRIGA "IZSELJENSKE ZBORNICE" V LJUBLJANI ZA 'ZSELJENCE

Na bivšem pokopališču sv. Krištofa v Ljubljani je župnijska cerkev. Zdaj te ni več cerkev sv. Krištofa, ampak župnija sv. Cirila in Metoda, ali nekaj sličnega. V nji župnikuje franciskanec Rev. Kazimir Zakrajšek.

Rev. Kazimir Zakrajšek je energičen in jako premeten. Takozvana "Rafaelova družba", namenjena koristiti izseljencem iz Jugoslavije, je pod njegovim vodstvom.

Izseljenska zbornica je prav tako pod njegovim vodstvom. Glasilo obeh omenjenih "ustanov" je "Izseljeniški Vestnik". V njegovi decemberski številki ima Rev. Kazimir Zakrajšek, ki je boss nad vsemi temi stvarmi, v "korist" izseljencev dolg uvodnik.

Na prvi strani "Izseljeniškega Vestnika", ki je ob enem kajpada glasilo "izseljenske zbornice", pravi Rev. Kazimir, da je glavna briga izseljenca ob božičnih praznikih — romantični nazaj k jaslicam v svojo rojstno hišico, v "povrnitev k dobremu nebeskemu Očetu, ki je svet tako ljubil, da je dal svojega edinorojenega sina za nas v smrt, da bi bil človek rešen..."

Taka pravljica danes velja le še za najbolj nevedne ljudi. Kazimirjev "Izseljeniški Vestnik" jih ceni po tem svojem merilu.

Ampak Kazimir je tudi "radikalni". V istem članku v isti koloni pravi: "(Naš človek) vržen iz objema lepe svoje domovine v mrzli tuji svet... v objem brezsrčnega kapitalizma... če nikdar, vsaj na sveti večer začuti... svojo osamljenost... svoje suženjstvo tujemu narodu... tujemu, nenasitnemu žepu..."

Vidite, kako dramatično se to glasi? Zdaj pa poglejte po slovenskih farah v Ameriki in se vprašajte: koliko izmed 115 slovenskih duhovnikov v tej deželi se briga, da bi "brezsrčni kapitalizem" nehal "mrzlo" objemati naše uboge izseljence?

"Izseljeniški Vestnik" pravi, da "mati" je samo ena, vsaka druga je mačeha. Dobro. Ampak če moraš pri materi umreti gladu, in če dobiš mačeho, ki ti da kruha, mar se je treba vesled tega toliko gnjaviti, kakor se

"SE LAHKO DOSEŽE"

James H. Maurer je v ameriškem socialističnem in unijskem gibanju

JAMES H. MAURER

pionir. Delal je v njemu 50 let. Nedavno je izšla njegova knjiga "It Can Be Done". Več o nji je pod naslovom "Kajševno vesti".

mesto da bi bili demokratičnim kandidatom, za katere so agitirali, pridobili glasov, so jim jih se celo odgnali. Vsaj demokrati trdijo tako in komuniste prosijo, da naj se ne utikujejo s svojo usiljivo dobrohotnostjo v njihove kampanje.

In danes — kje je večje razočaranje, med komunisti, ali socialisti? Socialisti učimo, da dvema gospodarjema hkrati ni mogoče služiti. Komunisti smatrajo (po svoji "novi" taktiki), da je to mogoče — "namen posvečuje sredstva"...

Ali more pošten marksist verovati v tako stranko? Pa pridejo in pravijo: Poglejte v Rusijo!

Moje uverjenje je, da se ruska komunistična stranka drži svoje taktike. To je, da je še zmerom kakor je bila in ne sklepa kompromisov, kakor jiha kom. stranka v USA. Zato je tudi zavezen socialist ponosen na ruskega delavca, ki gradi novo državo na temelju, na katerem bo mogoče zgraditi pravo socialistično uredbo.

Jugoslavija ima "izseljensko zbornico". Imenitna stvar — pravijo tam. V resnici je to ustanova, da od bednih in nevednih izseljencev nabere čim več za svete maše.

Morda kdo vpraša: kaj pa politični sistem v sovjetski Uniji?

Zase vem, da ga ne odobravam, toda tudi ne obsojam vsega, kar se dogaja v nji. V Rusiji je nedvomno veliko sabotažnikov in špijonov. Naj vlada do oviro odstrani kot najboljše more — kajti če tega ne bi storila, bi le demonstriala svojo slabost.

Druga stvar so politične masne eksekucije, s katerimi se je režim iznebil onih, o katerih ne more trditi, da so postali komunisti šele včeraj. Veliko izmed njih je bilo pionirskih revolucionarjev in so trpeli pod carizmom in žrtvovali za preobrat kolikor so zmogli. Da bi bili vsi tisti ljudje kar načrkat postali nacistični in fašistični agenti, tega nihče ne verjame.

O tem sem se pomenoval z marsikom. In skoro sleherni zagovornik ruskih boljševikov je v njih opravičeval, da so sicer res veliko grešili, da so brutalni, ampak delajo v Rusiji, kjer je masa še zmerom silno nevedna in jo je treba učiti tudi s pestjo. "Zato je tak komunizem samo za Ruse dober", mi je odgovoril še marsikdo. Kar se pravi: Za Ruse naj ga imajo, a jaz sem rajše svoboden, kot pa pod tako komando in v večnem strahu pred eksekucijami.

Kaj pa naše naloge pod okriljem JSZ? Veliko jih imamo. O njih pišem v naslednjem dopisu. — Anton Jurca.

Odbor kluba št. 13 JSZ Sygan, Pa. — V odboru kluba št. 13 JSZ so izvoljeni: Lovrene Kavčič, tajnik-blagajnik, Frank Pustovrh, zapisnikar, in John Mravlja, organizator. Seje kluba se vrše popoldne vsako drugo nedeljo v mesecu. Ta klub ima za seboj veliko storjenega dela in vsled tega velike zasluge. Upam, da bo svoje delo čisto in uspešno nadaljeval tudi v tem letu. — L. K.

ZA LICNE TISKOVINE VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH SE VEDNO OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO

Adria Printing Co. 1836 N. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL. Tel. Lincoln 4700 PROLETAREC SE TISKA PRI NAS

Kaj naj pišem? Kritiko?

Oglesby, Ill. — Ko sem Proletarca zadnjice skoro vsega prečitala in videla v njemu razna poročila o delovanju klubov in posameznih agitatorjev, me je prišla volja, da tudi jaz nekaj napišem. Ampak o čemu? Da smo delavni na polju napredka? Tega ne morem reči, ker le životarimo. Popolnoma mrtvi še nismo — torej ne bi mogla poročati nekaj kar res ni. Naročniki smo "Proletarca" vzlic slabim razmeram in tudi Ameriškega družinskega koledarja nekaj naročimo vsako leto in ga razprodamo, kajti imamo rojake, ki ljubijo tako dobro knjigo in si vsota zanjo odtrgajo čeprav ta ali oni jako težko. Vidite, zato imam pravico trditi, da nismo še popolnoma mrtvi. Boj za obstanek pa je za delavce v teh krajih jako težak in kot vidim iz poročil, drugod tudi ni nič boljše.

Da bomo bolj pridni, tega pa ne obljubim rada. Morda pa le bomo, saj si čistimo duše in dušice pri pogostih svetih misijonih. "Politika" pa ni za delavce. Glavno je, da volijo, kakor jim "politiki" in njihovi pomočniki naroče. Vrh tega je politika za delavce pretežka stvar — naj se drugi ukvarjajo z njo! Tako so nas učili in tako je in tako bo. Kaj bi si delavci napenjali možgane in brali "pretežke" članke, ko jim navadne novice zadostujejo! Saj ti s silo niti "gospod" ničesar ne vzame, ako mu sam dati nočeš!

Na zadnji letni seji kluba št. 3 so bili ponovno izvoljeni sledeči: Anton Udovih, tajnik-blagajnik; Kristina Nadvėšnik, zapisnikarica.

Sodružica Pohar je prispevala 50 c v tiskovni sklad Proletarca.

Torej vidite, živimo, če tudi le bolj "po malim". Mary Kernz.

Socialistično gibanje na Poljskem ni uničeno

Poljska vlada ima težave, ker hoče ustrezati diktaturam in je sama diktatorska. a demokracije ji ne nudijo nikake izdatne pomoči. Vzlic temu so pri zadnjih občinskih volitvah na Poljskem dobili socialisti 639 mandatov. V očiščen volilnega sistema, kakršnega ima Poljska danes, je bil to uspeh prvega reda.

FENCL'S RESTAVRACIJA IN KAVARNA 2609 So. Lawndale Ave. Chicago, Ill. Tel. Crawford 1382

PRISTOPAJTE K SLOVENSKI NARODNI PODPORNJI JEDNOTI NAROČITE SI DNEVNIK "PROSVETA" Stane za celo leto \$6.00, pol leta \$3.00

Ustanovljajte nova društva. Deset članov(ice) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je: 2657 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.

